

Landbrugsstyrelsen

Att.:

miljo-erhvervsregulering@lbst.dk

megevi@lbst.dk

J.nr. 21-120-000006

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2022/2023 (plantedækkebekendtgørelsen)

Landbrug & Fødevarer (L&F) sender hermed høringssvar til udkast til plantedækkebekendtgørelsen for planperioden 2022/2023.

L&F vil gerne kvittere for, at kvotereduktionerne ved senere etablering af efterafgrøderne (fleksible frister) er blevet nedjusteret på baggrund af det opdaterede faglige grundlag. Det er et skridt i den rigtige retning, at nye resultater inkluderes hurtigt i reguleringen.

Når det er sagt, vil vi kraftigt opfordre Landbrugsstyrelsen til at indføre kvotereduktionerne på dagsbasis fremfor de tre intervaller. Aarhus Universitet har sagt god for de nye kvotereduktioner i de tre intervaller. Det er tre års forsøgsdata, der nu giver anledning til, at styrelsen nedjusterer kvotereduktionen i de tre intervaller. Så det er der jo fagligt belæg for. L&F mener det faglige grundlag er tilstrækkeligt til at kunne indføre kvotereduktioner på dagsbasis. Fødevarerministeren har selv kaldt kvotetræk på dagsbasis for "intuitiv rigtig".

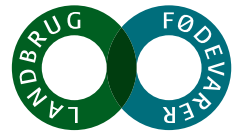
Landmandens markplanlægning afhænger af de foregående års sædskifte. Selvom bekendtgørelsen trods alt kommer tidligere i høring end sidste år, er det alligevel igen alt for sent, at reglerne for efterafgrøder m.v. bliver kendt i forhold til landmandens planlægning. Vi vil kraftigt opfordre til, at Landbrugsstyrelsen melder kommende ændringer til reguleringen ud i langt bedre tid.

Der er i høj grad behov for et regimeskifte af den danske kvælstofregulering. Vi skal væk fra en regulering, som udelukkende baserer sig på efterafgrøder, og hen mod en udledningsbaseret regulering, som i langt højere grad giver mere fleksibilitet og bringer flere virkemidler i spil hos den enkelte landmand. Det er vores forventning, at den nye reguleringsmodel, som indgår i Aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug, vil give det nødvendige skub mod en mere omkostningseffektiv udledningsbaseret regulering.

Forenkling og servicetjek af efterafgrødereglene

I Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021 fremgår det, at der skal gennemføres et tjek af de nuværende regelsæt for etablering af efterafgrøder frem mod genbesøget i 2023/2024.

Dette servicetjek har vores fulde opbakning. Der er et stort behov for, at reglerne om efterafgrøder forenkles væsentligt. Den enkelte landmand har i dag ingen rimelig mulighed for at skaffe sig det fornødne overblik over det samlede krav til de forskellige typer af

efterafgrøder. De forskellige krav om efterafgrøder er vanskelige at forene med sædskiftet, muligheden for at bruge alternativer er forskellige i efterafgrødeordningerne osv. I arbejdet med forenkling skal det nøje overvejes, om hele eller dele af regelsættene kan erstattes af et krav til biomasseindeks for hele bedriften - som afprøvet i pilotprojektordningen om biomasse og efterafgrøder.

Den seneste teknologiske udvikling, som muliggør registrering af markmanagement, åbner døren for nye reguleringsmæssige principper, hvor f.eks. egenkontrol kan spille en central rolle. I forhold til etablering af efterafgrøder, eller alternativer hertil, handler det om at få fjernet overskydende kvælstof fra jorden på en omkostningseffektiv måde, via mere simple og meningsfulde regler. Vi ser derfor et stort potentiale i at få udviklet en udledningsbaseret kvælstofregulering, hvor landmanden har større råderum til bl.a. gennem sit sædskifte at reducere kvælstofudledningen mere omkostningseffektivt.

Præcisionslandbrug – nyt krav om akkrediteret laboratorieprøver fra gylleanalyser

Af bekendtgørelsen fremgår et nyt krav til dokumentationen af præcisionslandbrug, hvor analyser af kvælstof i udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning, skal være foretaget på et akkrediteret laboratorium. L&F vil gøre opmærksom på, at lovgivningen kommer meget sent, da der allerede er udbragt gylle til raps i efteråret 2021, hvor gylleanalyserne ikke nødvendigvis er udført på et akkrediteret laboratorium, da hverken denne bekendtgørelse eller vejledningen til denne bekendtgørelse har været kendt. Kravet blev taget ud af sidste bekendtgørelse (planperioden 2021/2022), og i Landbrugsstyrelsens tilhørende høringsnotat står følgende: *"Landbrugsstyrelsen kan se en uhensigtsmæssighed i, at akkrediteringskravene til de laboratorier, der skal forstå gylleanalyserne, meldes ud senere end det tidspunkt, hvor gylleanalyserne bliver foretaget. På denne baggrund udskydes akkrediteringskravet til planperioden 2022/23"*. L&F forstår denne bemærkning således, at kravet nu vil gælde fra og med den 1. august 2022 (planperioden 2022/2023) og dermed vil være et krav i efteråret 2022. Det må betyde, at det husdyrgødning og anden organisk gødning, som er udbragt i efteråret 2021, og som skal anvendes til alternativet præcisionslandbrug for planperioden 2022/2023, ikke er omfattet af kravet. Erhvervet har brug for en klar melding fra Landbrugsstyrelsen om, at det er sådan, det forholder sig.

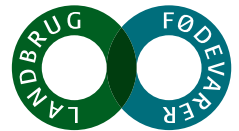
L&F vil i forlængelse af ovenstående opfordre Landbrugsstyrelsen til at kommunikere tydeligt ud om det nye krav før efteråret 2022.

En alternativ løsning til kravet om akkrediterede laboratorieanalyser er, at laboratorierne skal deltage i den årlige ringanalyse, der organiseres af SEGES Innovation, og som viser laboratoriets analysekvalitet. Her analyseres én gylleprøve tre gange årligt af tre laboratorier. Resultatet af gylleanalyser 2020/21 kan findes her: https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/0/9/a/rapport_over_ringanalyser_2020_2021.pdf.

Generelt er analysekvaliteten høj ved alle deltagende laboratorier.

L&F foreslår, at kravet om, at analyser kun er gældende, hvis de er udført på akkrediterede eller autoriserede laboratorier, udgår. Alternativt kan kravet modificeres ved at tilføje: "eller skal deltage i årlige ringanalyser og her påvise en tilstrækkelig nøjagtig analysekvalitet".

Udover ovenstående bemærkninger bør det være muligt, at den krævede varierede kvælstoftildeling ved at anvende præcisionslandbrug som alternativ kan udføres med flydende

husdyrgødning. Det er et ønske fra erhvervet, især til vårbyg, hvor en stor del af kvælstofbehovet dækkes med nedfældet gylle.

Moderne teknologi til tildeling af flydende husdyrgødning kan opfylde kravene til præcision og omfordeling på samme niveau som handelsgødning. Udstyret kan variere tildelingen efter tildelingskort og logge tildelingen på præcis samme måde som en handelsgødningsspreder. Der kan også genereres shape-filer som krævet for den varierede tildeling af handelsgødning. Dette udstyr er dog nok stadig meget lidt udbredt, men vil hurtigt kunne få en udbredelse, hvis motivationen er der. Med hensyn til præcisionen af udstyret, vil der naturligvis være en større variation i koncentrationen af kvælstof i husdyrgødning sammenlignet med handelsgødning. Undersøgelser fra SEGES Innovation viser dog, at variationen fra læs til læs af kvælstofkoncentration i den samme (velomrørte) tank er lav. Nøjagtigheden ift. kile- og kantspredning samt start-stop, vil være fuldt på højde med tildeling med handelsgødning med centrifugalspreder og i nogle tilfælde langt bedre, da overlap kan reduceres væsentligt. L&F er derfor af den opfattelse, at det bør være muligt at inkludere varieret tildeling af flydende husdyrgødning i præcisionslandbrug som alternativ.

Kontrol af efterafgrøder

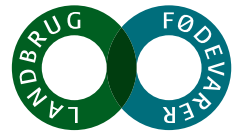
Kontrol af efterafgrøder sker ved kontrol af dækningsgraden af efterafgrøderne. Hvis efterafgrøderne ikke overholder krav til dækningsgraden, så underkendes efterafgrøden som udgangspunkt. Dette bør ændres, da efterafgrødernes udvikling er bestemt af naturgivne forhold og vil udvikle sig i forskelligt tempo fra år til år. En langsom udvikling af efterafgrøden i det tidlige efterår kan sagtens resultere i en veludviklet efterafgrøde, med høj kvælstofeffekt, senere på efteråret. I kontrollen af efterafgrøderne bør der derfor enten gives mulighed for, at langsomt udviklede efterafgrøder modtager 2. kontrol senere på efteråret, eller at 2. kontrol kan ske ved egenkontrol, f.eks. ved brug af indsendte billeder i Landbrugsstyrelsens nye APP, der anvendes i satellitkontrollen. Alternativt kan efterafgrøderne godkendes svarende til kravet til dækningsgrad ved anmeldt udsat såning frem til 7. september, med nedsat N-kvote til følge. Det er helt uforståeligt, at spildkorn og ukrudt ikke indgår ved opgørelse af dækningsgraden. Mange undersøgelser ved Aarhus Universitet viser, at det er den samlede kvælstofoptagelse i biomassen, der bestemmer udvaskningen – ikke om det er ukrudt, spildkorn eller en godkendt efterafgrøde.

Risiko for dobbelt sanktionering

Det fremgår af bekendtgørelsesudkastet § 37, at der kan sanktioneres med bøde, hvis efterafgrøder ikke efterfølges af en forårssået afgrøde. L&F mener, at denne ændring komplicerer reglerne yderligere. Vil Landbrugsstyrelsen bekræfte, at der ikke kan ske dobbelt sanktionering af en landmand? Eksempelvis hvis en efterafgrøde underkendes i kontrollen (f.eks. pga. dårligt vejr til fremspiring) og dermed trækkes ud af bedriftens efterafgrødeareal, og hvor landmanden vælger at gøre noget andet på arealet end at så en forårssået afgrøde. Landbrugsstyrelsen bedes endvidere uddybe begrundelsen og konsekvenserne af denne ændring.

Flere arter og blandinger af efterafgrøder

Der er gentagne gange fremsat ønske om at udvide antallet af arter og blandinger, der kan tælle som efterafgrøder. Ikke mindst med tanke på, at det er konstateret, at også olieræddike kan få kålbrok. Derfor er det vigtigt, at alle kræfter forenes i at få udbredt andre efterafgrødearter end olieræddike i sædskifter, der indeholder raps.

Erhvervet har foreslået vinterhamp som ny efterafgrødeart. Hamp er hurtigvoksende og har forventeligt også et stort N-optag. Der mangler efterafgrødearter, som ikke er korsblomstrede. Disse arter giver store udfordringer i havefrøsædskifter, da der laves frø af mange kålarter (korsblomstrede). Korsblomstrede efterafgrøder er derfor ikke sikre at benytte i disse tilfælde, da sygdomme kan fastholdes i jorden. Derudover kan ikke-spirede frø senere spire og give anledning til krydsbestøvning med de dyrkede korsblomstrede frøarter.

Mulighed for at anvende slåningsbrak som forårssået afgrøde

I forbindelse med de nye betingelser for udlægning af 4 pct. ikke-produktive elementer i ny landbrugsreform fra 2023, vil der på de danske landbrugsbedrifter komme et øget krav til braklægning i 2023. Landbrugsstyrelsen har på Landbrugsseminaret den 19. januar 2022 tilkendegivet, at de er ved at undersøge, om det kan blive muligt at anmelde slåningsbrak året efter efterafgrøder – herunder de målrettede efterafgrøder – dvs. at alt brak kan opfylde betingelsen for, at efterafgrøden skal efterfølges af en forårssået afgrøde. L&F bakker op om denne mulighed og ser gerne, at det bliver en mulighed i denne bekendtgørelse (planperioden 2022/2023).

Kvælstoffikserende arter

Muligheden for at bruge kvælstoffikserende arter som alternativ til efterafgrøder begrænses af flere faktorer. Blandt andet er det et stort ønske fra erhvervet, at det bliver muligt selv at lave blandingerne, da det er betydeligt billigere og giver langt bedre mulighed for at lave blandinger, der passer specifikt til bedriftens arealer. Det bør være muligt selv at blande forskellige arter, det skal bare kunne dokumenteres ud fra salgsbilag/fakturaer, hvilke arter der er indkøbt og hvor meget. Indholdet af egne blandinger kan dokumenteres ved at lave en blandingstabel baseret på arternes tusindkornsvægt (TKV).

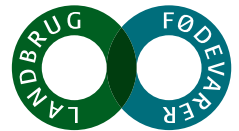
Med et bredt udbud af mulige bælgplanter, der kan anvendes i blandingerne, vil der være mange landmænd, der vil ønske at bruge de nye muligheder til at designe og eksperimentere med blandinger, der passer til specifikke formål.

Det forventes, at udbuddet af blandinger bliver begrænset, da frøfirmaerne ikke kan satse på et bredt sortiment af blandinger, der tilfredsstiller forskellige jordtyper, brugstyper og klimatiske forhold.

Destruktionsdatoen for kvælstoffikserende efterafgrøder på lerjord bør rykkes til efteråret. Da udvaskningen på lerjord er langt mindre end på sandjord, foreslås det, at destruktionsdatoen sættes til 20. oktober på lerjord. Desuden er det vigtigt at ensrette reglerne til pligtige efterafgrødearter med kravene til arterne af andre typer af efterafgrøder.

Spildfrø

Det er vigtigt, at spildfrø også kan tælle med, når dækningsgraden vurderes på en mark med efterafgrøder. Resultater fra VIRK-N-forsøgene indikerer (Resultater rapporteret i Oversigten 2019 s. 172), at spildkorn/ukrudt i nogle tilfælde kan reducere udvaskningen i samme grad som en efterafgrøde. Ligeledes viser resultater fra AU, at jo højere overjordisk biomasse jo lavere N-min og dermed lavere udvaskningsrisiko. Når ukrudtet reducerer udvaskningen, bør det også tælle med i dækningsgraden ved en kontrol.

Undtagelse for forbud mod jordbearbejdning for frøgræs, kløverfrø og helsædsmajs (§ 30)

Landbrug & Fødevarer finder, at undtagelsen for forbud mod jordbearbejdning bør inkludere majs til helsæd. Landbrug & Fødevarer finder desuden, at arealer, hvor der om foråret skal etableres udlæg af kløverfrø og/eller frøgræs, bør tilføjes til arealer, der fritages fra reglerne om forbud mod jordbearbejdning i lighed med f.eks. roer til fabrik eller gartneriafgrøder, der etableres om foråret. Dette skyldes, at bekæmpelsen af græsukrudt efter tab af centrale plantebeskyttelsesmidler er vanskeliggjort, og derfor er der behov for mere intelligente løsninger. En effektiv løsning er at bringe ukrudtsgræsser til spiring hurtigst muligt efter høst ved hjælp af jordbearbejdning, så der er et godt grundlag til at etablere udlæg af kløverfrø og frøgræs om foråret. Det vurderes, at andelen af forårssået kløverfrø og frøgræsudlæg er ca. 80 %, og at denne andel er stigende.

Forsøg og undersøgelser med nye arter af efterafgrøder

Det er uforståeligt, at der ikke kan laves forsøg eller undersøgelser med nye efterafgrødearter, som ikke kan bruges til at opfylde lovpligtige krav, uden at forsøgsarealet skal trækkes ud af indberetningen. L&F foreslår, at der indføres en minimumsgrænse, så små forsøgsarealer med nye efterafgrødearter kan bruges til at opfylde landbrugers efterafgrødekrav.

Et meget højt efterafgrødekrav kræver flere virkemidler

Der er fortsat et stort behov for at indføre flere alternativer til efterafgrøder i både de pligtige, husdyr og målrettede efterafgrødeordninger. Dels for at sikre en omkostningseffektiv og fair regulering, der muliggør en planteproduktion i hele landet for alle bedriftstyper. Samtidig vil flere virkemidler bedst muligt sikre, at reduktionskravene opnås, idet f.eks. anvendelse af efterafgrøder kan være risikofyldt i forhold til etablering.

Nye virkemidler/alternativer til efterafgrøder

Nedenfor er listet udvalgte forslag fra L&F til nye virkemidler/alternativer. L&F vil meget gerne i dialog om de enkelte forslag:

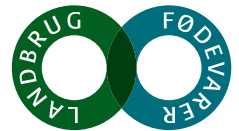
- 1) Ny mulighed ift. alternativet "mellemafgrøder"
- 2) Intelligente bufferzoner (IBZ)
- 3) Afbrudte dræn
- 4) Direkte såning af vintersæd og Conservation Agriculture (CA)
- 5) Nitrifikationshæmmere

1) Mellemafgrøder

Det ønskes at få græsudlæg udlagt i hovedafgrøden anerkendt som mellemafgrøde - og dermed efterfølgende så vintersæd efter 20. september. Alt andet lige er forventningen, at en sådan mellemafgrøde minimum giver samme effekt som mellemafgrøder af korsblomstrede arter. SEGES Innovation har i 2021 gennemført to forsøg med græs udlagt i vårbyg. I de to forsøg havde græsset reduceret N-min (0-100 cm) med hhv. 66 og 10% i forhold til sort jord hhv. den 27. og 20. september. Resultaterne tyder på, at græs som mellemafgrøde kan reducere udvaskningsrisikoen markant.

2) Intelligente bufferzoner (IBZ)

Intelligente bufferzoner (IBZ) bør inkluderes som nyt virkemiddel/alternativ. Effekten af tiltaget er vurderet i et notat fra DCA 29. juni 2018. (Levering på bestillingen "Intelligente bufferzoner: Omregningsfaktor til efterafgrøder"). Tiltaget må anses for at være tilstrækkeligt dokumenteret.

3) Afbrudte dræn og overrisling af lavbund

Afbrudte dræn og overrisling er godkendt som virkemiddel under virkemidlet "Vådområder" jf. Aarhus Universitets virkemiddelskatalog 2014. I beskrivelsen af virkemidlet vådområder fremgår, at ud fra en virkemiddelsbetragtning kan man opdele vådområderne i tre hovedtyper: arealer, der overrisles med dræn- og/eller grøftevand
arealer, der gennemstrømmes af grundvand
arealer, der oversvømmes af vandløbsvand.

Virkemidlet "Afbrudte dræn og overrisling af lavbund" omfatter arealer, der overrisles med dræn- og/eller grøftevand. I virkemiddelskataloget fremgår, at kvælstoffjernelse på arealer, der overrisles med dræn og/eller grøftevand, ligger som gennemsnit på 148 ± 78 kg N ha⁻¹ år⁻¹ med en procentuel fjernelse tæt på 50 pct. for de 7 områder, hvorfra der er månedlige målinger gennem 1 år eller mere. Virkemidlets reduktionseffektivitet er dokumenteret med stor sikkerhed (***). Der er efterfølgende kommet yderligere mere detaljeret viden og dokumentation af effekten af "Afbrudte dræn og overrisling af lavbund" fra Innovationsfondsprojektet TReNDS, hvor resultaterne er bredt formidlet i 2018-2019, og accepteret til peer review publicering i 2019. Der er med potentialekortet for minivådområder udviklet et bedre grundlag for den lokale estimering af kvælstoftransporten via dræn (Kjærgaard & Børgesen, 2017), og dermed den absolutte kvælstofeffekt ved virkemidlet "afbrudte dræn og overrisling af lavbund". Dette muliggør, at man på samme vis som minivådområder kan fastsætte den lokale N-effekt af virkemidlet.

Virkemidlet "Afbrudte dræn" har et betydeligt omkostningseffektivt potentiale som målrettet virkemiddel, der kan være alternativ til efterafgrøder, og det vil således være væsentligt, at virkemidlet kan tages i anvendelse som selvstændigt virkemiddel under den målrettede regulering.

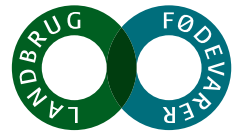
4) Direkte såning af vintersæd og Conservation Agriculture (CA)

Ved direkte såning af vintersæd undgås den ekstra frigørelse af kvælstof fra jorden, som opstår ved bearbejdning af jorden. SEGES Innovation har i 2018-2020 gennemført en undersøgelse af N-min i jorden om efteråret i vinterhvedemarker etableret ved direkte såning, efter pløjning og efter forskellige grader af harvning. Undersøgelsen dokumenterer, at der er en signifikant forskel i N-min mellem direkte såede marker og marker etableret efter pløjning.

Direkte såning er et af principperne for CA. Udover dette handler CA om, at jorden aldrig skal være bar, men konstant have et plantedække i form af en afgrøde, efterafgrøde eller afgrøderester. Et varieret sædskifte uden samme afgrøde to år i træk (dog ikke for flerårige afgrøder) er også et princip i CA. Principperne i CA kan således have en kvælstofreducerende effekt på marken og har potentiale til at blive et nyt alternativ.

5) Nitrifikationshæmmere i gylle forud for majs og kartofler

På grovsandet jord kan der i nedbørsrige forår ske en udvaskning i forår/forsommerperioden. Den kan delvis undgås ved brug af nitrifikationshæmmere. Det er mest aktuelt i majs og kartofler, hvor optagelsen i forår er langsom, men også i vårbyg er der effekt i nogle år. Tilsætning af nitrifikationshæmmere til gylle bør derfor indgå som virkemiddel og har tilmed en god klimaeffekt.

6) Andre forslag

Udover de ovenfor nævnte forslag til nye virkemidler og alternativer har Landbrug & Fødevarer en række konkrete forslag og ændringer, som vi gerne vil i dialog om, da det bliver for omfattende at uddybe dem alle her:

- Reduceret jordbearbejdning som alternativ til efterafgrøder
- Bonus ved etablering af efterafgrøder før 20. august
- Handel med efterafgrøder inden for et opland
- Mere fleksibel brug af efterafgrødebank i målrettet regulering
- Variabel omregningsfaktor for tidligt sået vintersæd fra 25. august - 15. september
- Beregning af kvotereduktion ud fra sådatoer på dagsniveau for efterafgrøder i perioden 5. august til 10. september
- Tidlig såning af vinterraps i stedet for efterafgrøder

Ændringer til eksisterende alternativer til efterafgrøder

1) Tidlig såning

I udkastet til bekendtgørelsen er angivet, at omregningsfaktoren mellem vintersæd og efterafgrøder bibeholdes, så 2 hektar tidlig sået vintersæd kan erstatte 1 hektar efterafgrøder. Dette mener SEGES skal justeres, så 1,5 ha tidlig sået vintersæd kan erstatte 1 ha efterafgrøder.

2) Braklagte arealer

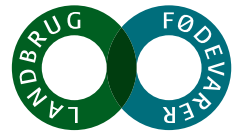
Effekten af braklægning på kvælstofudvaskningen er meget sikker i forhold til effekten af efterafgrøder. Derfor ønsker en række landmænd at benytte dette alternativ. Omregningsfaktoren, hvor 1 ha brak svarer til 1 ha efterafgrøder, fremmer imidlertid ikke anvendelsen af brak. Fagligt set reduceres udvaskningen fra brak i forhold til efterafgrøder i en grad, så 1 hektar brak kan erstatte 2 hektar efterafgrøder. Landbrug & Fødevarer er bekendt med, at omregningsfaktoren skyldes det såkaldte dødvægtstab. Landbrug & Fødevarer finder det nødvendigt, at brak som virkemiddel fremmes. Det vil give landmanden mulighed for bedre at kunne placere brak i ID15 oplande med lav retention, og derved løse en del af efterafgrødeforpligtigheden administrativt let. Desuden vil miljøeffekten være meget sikker. Landbrug & Fødevarer foreslår, at omregningsfaktoren ændres til, at 1 hektar brak svarer til 2 hektar efterafgrøder. Det forudsættes, at håndteringen af det såkaldte dødvægtstab ikke medfører et krav til landbruget.

Omlægning af fodergræs - § 33

L&F foreslår en ændring af § 33, stk. 2. Her står følgende: *Stk. 1 gælder ikke for virksomheder, der er autoriserede til økologisk jordbrugsproduktion.* Denne foreslås ændret til: *”Stk. 1 gælder ikke for fodergræsmarker med JB. Nr. 7-9 for virksomheder, der er autoriserede til økologisk jordbrugsproduktion.”.* Ændringsforslaget vurderes at bidrage til et reduceret udvaskningspotentiale i den økologiske planteproduktion.

Beregning af gødningskvote og indberetning af efterafgrøder

Landbrug & Fødevarer finder det meget vigtigt, at de IT-systemer, der anvendes til indberetning af efterafgrøder og beregning af gødningskvote, er velfungerende, og at alle relevante oplysninger er til stede i systemerne fra 1. februar, når indberetningsperioden starter, og at systemerne har tilstrækkelig performance, er stabile i drift og er brugervenlige.

For eksempel er det meget u hensigtsmæssigt, at gødningskvoten ikke bliver beregnet korrekt, så længe den enkelte landmand ikke har fået udbetalt tilskud til frivillige målrettede efterafgrøder fra året før. Dette kan i værste fald betyde, at en landmand uforvarende ender med at få en overgødsnings sag, fordi dette først opdages i forbindelse med den endelige indberetningsfrist den 10. september. På dette tidspunkt vil det sandsynligvis være umuligt at rette op på dette forhold, da gødningen er tildelt.

Derudover skal det nævnes, at jo større forskel der er i, hvilke virkemidler, der kan anvendes i den målrettede kvælstofregulering og som pligtige efterafgrøder, jo større bliver risikoen for, at landmanden kommer til at lave fejl med underkendelser til følge. Det kunne for eksempel være, hvis en landmand ved en fejl kommer til at anvende en art af efterafgrøder, som ikke er tilladt under den målrettede kvælstofregulering på et areal, hvor der skal etableres målrettede efterafgrøder. Dette er, set med Landbrug & Fødevarers øjne meget u hensigtsmæssigt og taler ligeledes for, at det skal være muligt at anvende den fulde palette af virkemidler i den målrettede regulering.

Energiafgrøder (§ 11, stk. 3)

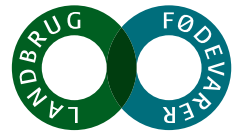
Der forekommer nu arealer med energiafgrøder, der har nået en alder, hvor deres ydelse er faldende, da de er etableret inden 2008/2009. Det betyder, at et naturligt sædskifte tilsiger, at arealerne omlægges til andre afgrøder efter ca. 20 år med energiafgrøder. Når en landmand så samtidig har andre arealer med yngre energiafgrøder, kan de unge energiafgrøder ikke tælle med som efterafgrøder længere. Det er ikke fair, at landmænd straffes for at have bidraget til at reducere kvælstofudledningen i tidligere år, så de nu skal finde ekstra arealer til efterafgrøder.

Specifikke kommentarer til bekendtgørelsesudkastet:

Paragraf	Kommentar
§ 3, stk. 2	<p>Der stilles krav om, at efterafgrøder skal efterfølges af en forårssået afgrøde eller som noget nyt udlægges med blomster- eller bestøverbrak, hvilket er positivt. Kravet om forårssået afgrøder har været gældende, siden krav om efterafgrøder blev indført i regelsættet.</p> <p>Kravet bør genovervejes, da dyrkningspraksis har ændret sig. L&F mener, at efterafgrøder skal kunne følges af vintersæd eller andre afgrøder sået efter destruktionsfristen. Der er stigende interesse for at så vinterhvede eller vårhvede sent i efteråret eftersom arealer, hvor det er muligt at så vintersæd løbende, indskrænkes på grund af de høje efterafgrødekrav.</p> <p>Ligeledes skal det være muligt, at efterafgrøderne efterfølges af slåningsbrak på samme måde, som det er muligt med blomster- og bestøverbrak. I forbindelse med de nye betingelser for udlægning af 4 pct. ikke-produktive elementer i ny landbrugsreform fra 2023, vil der på de danske landbrugsbedrifter komme et øget krav til braklægning i 2023. Landbrugsstyrelsen har på Landbrugsseminaret i januar 2022 tilkendegivet, at de er ved at undersøge, om det kan blive muligt at anmelde slåningsbrak året efter efterafgrøder, således at alt brak kan</p>

	opfylde betingelsen for, at efterafgrøden skal efterfølges af en forårssået afgrøde.
7, stk. 2	<p>Fleksible etableringsfrister</p> <p>Ved såning af efterafgrøder tidligere end 20. august, skal landmanden godskrives den øgede effekt.</p> <p>Ligeledes bør det skrives ind i bekendtgørelsen, at det er muligt at angive en senere sådato end den faktiske. På den måde kan landmanden vælge, at efterafgrøden skal have en lavere dækningsgrad.</p> <p>Indførelse af fleksible etableringsfrister har alt andet lige givet landmanden flere muligheder for at tilpasse sig klimasituationen i et givet år. Men muligheden for at så efterafgrøder sent giver problemer med det nuværende regelsæt om efterafgrøder. I nogle tilfælde vil en sen såning af efterafgrøder ødelægge spildkorn med en stor kvælstofoptagelse. Effekten på udvaskningen kan derfor blive negativ. Mulighederne for senere såning af efterafgrøder bør suppleres med, at spildkorn også kan anvendes som alternativ til efterafgrøder måske med en given omregningsfaktor, selvom det kan være svært at definere kravet til spildkorn. Det foreslås, at der ses på et krav til et givet NDVI (satellitmålt biomasseindeks) på et givet tidspunkt for, at spildkorn kan accepteres som alternativ til efterafgrøder.</p> <p>Det skal være muligt at etablere flere efterafgrøder under fleksible frister for på den måde at undgå nedsat N-kvote.</p>
8, stk. 1 og 2	Det er positivt, at der er sket en nedjustering i kvotereduktionen ved brug af fleksible frister.
Kapitel 3	Stort ønske om flere alternativer til efterafgrøder. I teksten ovenfor er der foreslået nye alternativer.
10, stk. 1, 2)	Det bør være muligt at anvende græsudlæg udlagt i en hovedafgrøde, som mellemafgrøde. Se tekst ovenfor.
15 stk. 2	Det er positivt, at cikorie på samme måde som græs kan indgå som ikke-kvælstoffikserende blandingspartner i forårsudlæg med kvælstoffikserende arter som for eksempel kløver.
15, stk. 4	SEGES Innovation vurderer, at et maksimalt frøantal på 25 pct. kvælstoffikserende frø i blanding er en meget lav andel af kvælstoffikserende arter. I praksis benyttes langt højere andele, over 50 pct., uden at de kvælstoffikserende arter er dominerende. Landsforsøg er også gennemført med højere andele af kvælstoffikserende arter.
15, stk. 5	Destruktionstidspunktet 1. februar vil medføre, at mange på lerjord vil fravælge muligheden for efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter. Da udvaskningen på lerjord er langt mindre end på sandjord, foreslås det, at destruktionsstidspunktet sættes til 20. oktober på lerjord.
21, stk. 1 4)	Kravet om skriftlig aftale vedrørende handel med efterafgrøder skal udgå. Overdragelsen indberettes i GKEA i Tast selv. Det er

	<p>unødvendigt bureaukratisk. Hvis Landbrugsstyrelsen ikke har haft eksempler på problemer, bør kravet udgå.</p> <p>Fra sidste års høringsnotat: <i>Landbrugsstyrelsen vurderer, at kravet om en skriftlig aftale er nødvendig. Indberetning om overførsel af efterafgrøder i GKEA-skemaet kan anvendes til opfyldelse af kravet om skriftlig aftale. Overdragelsen er en gensidig aftale, som kræver, at begge parter er bekendt med aftalen. Dette fremgår ikke af indberetningssystemet.</i></p> <p>Betyder det, at når man har overdraget efterafgrøder i GKEA, så opfylder man kravet om skriftlighed?</p>
23 stk. 1 1)	<p>Skal senest 10. september indberette et markkort... Det bør ikke være nødvendigt at indberette et markkort senest 10. september, hvis ikke der er ændringer ift. det indsendte Fællesskema. Det skal ske automatisk.</p>
24 stk. 2	<p>Fristen for nedskrivning af indberettede efterafgrøder er fastsat til 31. januar 2023. Denne dato ønskes ændret til 31. marts 2023, så der kan ske nedskrivning frem til fristen for indberetning af gødningsregnskabet.</p>
24 stk. 3	<p>Tilmelding af efterafgrødearealer mod gebyr: Ved manglende/glemt tilmelding af efterafgrøder senest 10. september bør det være muligt at øge efterafgrødearealet mod betaling af gebyr eller ved en konsulentordning efter denne dato. F.eks. kan der være efterafgrødearealer, som der 10. september pga. tørke eller snegleangreb ser ringe ud, men som kommer i vækst og kommer til at kunne overholde dækningskravene. Alternativt skal det være muligt at tilmelde arealet til en senere sådato, så kravet til dækningsgraden er lavere.</p>
30 stk. 4 13)	<p>Der er et ønske om, at undtagelsen generelt skal gælde for majs helsæd – ikke kun på arealer, som er angrebet af majshalvmøl.</p>
Bilag 2	<p>Kravet om husdyrefterafgrøder skal jf. oplysninger om den oprindelige beregningsmetode justeres i forhold til det større krav til kvælstofudnyttelse af husdyrgødning, idet den uudnyttede del bliver mindre.</p>

Med venlig hilsen

Philip Brask Madsen
 Seniorrådgiver

Vand & Natur

D +45 3339 4224
 M +45 3059 5872
 E phma@lf.dk